HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șaptea)

10 iunie 2021 *

„Trimitere preliminară – Protecția consumatorilor – Directiva 93/13/CEE – Clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii – Domeniu de aplicare – Articolul 1 alineatul (2) – Acte cu putere de lege naționale obligatorii – Scadență anticipată a termenului contractului de împrumut – Cumulare a dobânzilor de împrumut și a dobânzilor moratorii”

În cauza C-192/20,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Krajský súd v Prešove (Curtea Regională din Prešov, Slovacia), prin decizia din 9 martie 2020, primită de Curte la 5 mai 2020, în procedura

Prima banka Slovensko a.s.

împotriva

HB,

CURTEA (Camera a șaptea),

compusă din domnul A. Kumin, președinte de cameră, domnul T. von Danwitz și doamna I. Ziemele (raportoare), judecători,

avocat general: domnul E. Tanchev,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru guvernul slovac, de B. Ricziová, în calitate de agent;

– pentru Comisia Europeană, de R. Lindenthal și N. Ruiz García, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: slovaca.

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 4 alineatul (2) și a articolului 169 alineatul (1) TFUE, a articolului 38 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, precum și a articolului 6 alineatul (1) și a articolului 7 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO 1993, L 95, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 273), astfel cum au fost interpretate de Curte prin Hotărârea din 7 august 2018, Banco Santander și Escobedo Cortés (C-96/16 și C-94/17, denumită în continuare „Hotărârea Banco Santander și Escobedo", EU:C:2018:643).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Prima banka Slovensko a.s., pe de o parte, și HD, pe de altă parte, în legătură cu plata unor sume datorate ca urmare a scadenței anticipate a termenului unui contract de împrumut de consumație încheiat de aceste părți.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Al treisprezecelea considerent al Directivei 93/13 are următorul cuprins:

„[Î]ntrucât se consideră că actele cu putere de lege sau normele administrative ale statelor membre, care determină direct sau indirect clauzele contractelor încheiate cu consumatorii, nu conțin clauze abuzive; întrucât, în consecință, nu este necesar ca prezenta directivă să se aplice clauzelor care reflectă actele cu putere de lege sau normele administrative obligatorii și principiile sau dispozițiile din convențiile internaționale la care statele membre sau Comunitatea sunt părți; întrucât, în această privință, formularea «acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii» din articolul 1 alineatul (2) se referă și la normele care, în conformitate cu legea, se aplică între părțile contractante, cu condiția să nu se fi instituit alte acorduri".

4 Articolul 1 din această directivă prevede:

„(1) Scopul prezentei directive este de apropiere a actelor cu putere de lege și actelor administrative ale statelor membre privind clauzele abuzive în contractele încheiate între un [profesionist] și un consumator.

(2) Dispozițiile prezentei directive nu se aplică clauzelor contractuale care reflectă acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii sau dispozițiile ori principiile din convențiile internaționale la care statele membre sau Comunitatea sunt părți, în special în domeniul transportului."

5 Articolul 6 alineatul (1) din această directivă prevede:

„Statele membre stabilesc că clauzele abuzive utilizate într-un contract încheiat cu un consumator de către un [profesionist], în conformitate cu legislația internă, nu creează obligații pentru consumator, iar contractul continuă să angajeze părțile prin aceste clauze [a se citi «să angajeze părțile potrivit dispozițiilor sale»], în cazul în care poate continua să existe fără clauzele abuzive."

6 Articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13 prevede:

„Statele membre se asigură că, în interesul consumatorilor și al concurenților [profesioniști], există mijloace adecvate și eficace pentru a preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către [un profesionist]."

Dreptul slovac

Codul civil

7 Articolul 54 alineatul 1 din Občiansky zákonník (Codul civil) prevede:

„Clauzele contractuale dintr-un contract încheiat cu un consumator nu se pot îndepărta de prezenta lege în detrimentul consumatorului. În special, consumatorul nu poate renunța anticipat la drepturile care îi sunt conferite în temeiul prezentei legi sau al unor reglementări specifice de protecție a consumatorului și nici să își agraveze într-un alt mod poziția contractuală.”

8 Potrivit articolului 517 alineatul 2 din Codul civil:

„În caz de întârziere a plății unei datorii pecuniare, creditorul are dreptul de a-i pretinde debitorului, pe lângă executarea obligației de plată, dobânzi moratorii dacă acesta din urmă nu este obligat, în conformitate cu prezenta lege, să achite penalități de întârziere; valoarea dobânzilor moratorii și cea a penalităților de întârziere se stabilesc prin norme de punere în aplicare.”

9 Articolul 519 din Codul civil are următorul cuprins:

„Dreptul creditorului la repararea prejudiciului pe care l-a suferit prin întârzierea debitorului rămâne neafectat; cu toate acestea, în caz de întârziere a plății unei creanțe pecuniare, se poate solicita repararea prejudiciului doar dacă acesta nu este acoperit de dobânzile moratorii sau de penalitățile de întârziere.”

Decretul guvernamental nr. 87/1995

10 Articolul 3a din Decretul guvernamental nr. 87/1995 prevede:

„(1) În cazul în care contractul încheiat cu un consumator are ca obiect punerea la dispoziție a unor fonduri, sancțiunea pentru întârzierea la rambursarea fondurilor de către consumator nu poate depăși valoarea medie a dobânzii anuale efective - care figurează în ultima publicare, în aplicarea unei dispoziții specifice […], dinainte de întârzierea la plată - cu mai mult de 10 puncte procentuale pe an și în același timp nu poate fi mai mare de trei ori decât dobânzile moratorii stabilite prin prezentul decret guvernamental; se consideră a fi relevantă dobânda anuală efectivă globală pentru un tip similar de împrumut de consumație.

(2) Se consideră sancțiuni, în sensul alineatului (1), dobânzile moratorii, penalitățile contractuale și orice altă prestație efectuată pentru întârzierea consumatorului la rambursarea fondurilor.

(3) Dacă sancțiunile aplicate în temeiul alineatului (1) acoperă valoarea fondurilor puse la dispoziție, sancțiunile ulterioare pentru întârzierea consumatorului la rambursarea fondurilor nu pot depăși dobânzile moratorii prevăzute de prezentul decret guvernamental.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

11 La 17 iunie 2016, HD a încheiat un contract de împrumut de consumație cu Prima banka Slovensko pentru suma de 5 700 de euro la o rată a dobânzii de 7,90 %. Acest împrumut era rambursabil în 96 de rate lunare.

12 Începând cu luna septembrie 2017, HD nu a mai efectuat plata ratelor lunare de rambursare. În consecință, la 28 decembrie 2017, Prima banka Slovensko a declarat scadența anticipată a termenului împrumutului și a solicitat rambursarea imediată a sumei de 5 083,79 euro cu titlu de capital care continua să fie datorat. În plus, Prima banka Slovensko a solicitat, în temeiul clauzelor contractului de împrumut, în special plata unor dobânzi moratorii de 5 %, atât pentru împrumutul principal, cât și pentru dobânzile datorate, iar aceasta pentru perioada cuprinsă între declararea scadenței termenului împrumutului, pe de o parte, și rambursarea efectivă a întregului capital împrumutat, precum și plata dobânzilor obișnuite de 7,90 % pentru aceeași perioadă, pe de altă parte.

13 Prin hotărârea din 20 septembrie 2019, Okresný súd Kežmarok (Tribunalul Districtual din Kežmarok, Slovacia), sesizat de Prima banka Slovensko, pe de o parte, a admis acțiunea acesteia din urmă prin care solicita obligarea HD la plata dobânzilor moratorii până la rambursarea integrală a capitalului împrumutat și, pe de altă parte, a respins această acțiune în măsura în care viza obligarea HD la plata dobânzilor obișnuite pentru perioada menționată, pentru motivul că dreptul slovac nu permitea un astfel de cumul de dobânzi. În plus, această instanță a indicat că o clauză dintr-un contract de împrumut care prevede cumularea dobânzilor moratorii cu cele obișnuite a fost deja calificată drept „abuzivă” de instanțele slovace.

14 Prima banka Slovensko a declarat apel împotriva acestei hotărâri, arătând că din Hotărârea Banco Santander și Escobedo Cortés ar rezulta că împrumutatul care nu și-a îndeplinit obligațiile contractuale este obligat, în caz de scadență anticipată a termenului împrumutului pe care l-a contractat, nu numai la plata dobânzilor moratorii, ci și la plata dobânzilor obișnuite până la rambursarea capitalului împrumutat.

15 Instanța de trimitere, sesizată cu acest apel, arată că, în temeiul dispozițiilor dreptului național, întârzierea la plata unei datorii devenite exigibilă implică un drept în favoarea creditorului la plata de dobânzi moratorii, la repararea prejudiciului efectiv suferit și la eventuala plată a unor penalități contractuale. Aceste pretenții sunt însă încadrate, în cazul contractelor încheiate de un consumator, de articolul 54 alineatul 1, de articolul 517 alineatul 2 și de articolul 519 din Codul civil, care stabilesc un plafon pentru cuantumul tuturor sancțiunilor aplicabile și se opun ca clauzele contractului să pună în sarcina consumatorului obligații care depășesc repararea prejudiciului efectiv suferit de creditor.

16 Instanța de trimitere constată că aplicarea cumulată a dobânzilor obișnuite și a dobânzilor moratorii pentru perioada cuprinsă între declararea scadenței anticipate a termenului împrumutului și rambursarea efectivă a capitalului împrumutat, pe de o parte, ar determina o depășire a plafonului stabilit de lege și, pe de altă parte, ar conduce în mod necesar la o agravare a situației consumatorului.

17 Or, deși este adevărat că dobânzile obișnuite corespund contrapartidei punerii la dispoziție a capitalului împrumutat și că acesta rămâne la dispoziția împrumutatului atât timp cât nu l-a rambursat în totalitate, instanța de trimitere arată că cumularea acestor dobânzi cu dobânzile moratorii permite băncii să obțină mai mult decât repararea prejudiciului efectiv suferit pe care i-l garantează dispozițiile naționale. Având în vedere un astfel de avantaj, banca ar putea fi încurajată să declare scadența anticipată a termenului unui împrumut la cea mai mică întârziere de plată. Potrivit instanței de trimitere, o astfel de situație pare cu atât mai preocupantă cu cât băncile nu respectă în general obligația care constă în evaluarea bonității consumatorilor înainte de încheierea unui contract de împrumut, astfel cum este prevăzută de Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului (JO 2008, L 133, p. 66, rectificare în JO 2010, L 199, p. 40 și în JO 2011, L 234, p. 46). Or, potrivit acestei instanțe, în speță, dacă ar fi efectuat această evaluare, Prima banka Slovensko ar fi putut constata lipsa bonității HD.

18 În aceste condiții, Krajský súd v Prešove (Curtea Regională din Prešov, Slovacia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Directiva 93/13[…], în special articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din aceasta, în raport cu interpretarea dată prin Hotărârea Curții [Banco Santander și Escobedo Cortés], trebuie interpretată în sensul că se opune unei reglementări precum dispoziția-cadru de protecție de la articolul 54 alineatul 1 din Codul civil, care nu permite agravarea, prin contract, a situației consumatorului, cu încălcarea legislației care prevede, în cazul în care consumatorul nu își respectă obligațiile de plată aferente împrumutului, următoarele drepturi ale creditorului:

– dreptul creditorului la dobânzi moratorii la o valoare limitată prin decret al guvernului;

– dreptul creditorului la alte penalități, pe care le poate aplica față de consumator și care, împreună cu dobânzile moratorii, sunt limitate la valoarea creditului principal datorat;

– dreptul creditorului la repararea prejudiciului suferit, în cazul în care acesta este mai mare decât dobânzile moratorii, și despăgubirea fără limită a prejudiciului până la concurența prejudiciului efectiv?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, nivelul ridicat de protecție a drepturilor consumatorilor în sensul articolului 38 din Carta drepturilor fundamentale […], precum și al articolului 4 alineatul (2) și al articolului 169 alineatul (1) TFUE se opune ca consumatorul să plătească pentru întârzierea în executarea obligațiilor contractuale costurile forfetare ale creditorului, iar nu echivalentul prejudiciului real suferit de creditor, chiar dacă prejudiciul real este mai mic decât costurile forfetare?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

Cu privire la admisibilitate

19 Guvernul slovac invocă inadmisibilitatea primei întrebări, arătând, pe de o parte, că decizia de trimitere nu expune nici motivele care au determinat instanța de trimitere să adreseze această întrebare, nici legătura dintre dispozițiile Directivei 93/13 a căror interpretare este solicitată și legislația națională aplicabilă și, pe de altă parte, că această întrebare este ipotetică întrucât nu este necesară pentru soluționarea litigiului principal, acesta din urmă putând fi soluționat în temeiul dispozițiilor dreptului național.

20 În această privință, instanța de trimitere arată că îndoielile sale cu privire la compatibilitatea legislației slovace, în special a articolului 54 alineatul 1 din Codul civil, cu dispozițiile Directivei 93/13 rezultă din Hotărârea Banco Santander și Escobedo Cortés, care a făcut obiectul unor interpretări divergente de către instanțele slovace.

21 Astfel, instanța de trimitere arată că din această hotărâre s-ar putea deduce, astfel cum susține Prima banka Slovensko, că articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13 se opun articolului 54 alineatul 1 din Codul civil, care, coroborat cu articolul 517 alineatul 2 și cu articolul 519 din Codul civil, precum și cu dispozițiile Decretului guvernamental nr. 87/1995, interzice ca un contract de împrumut încheiat cu un consumator să permită creditorului, în caz de scadență anticipată a termenului împrumutului, să solicite, pe lângă plata dobânzilor moratorii, plata dobânzilor obișnuite până la rambursarea efectivă a capitalului împrumutat.

22 În aceste condiții, instanța de trimitere consideră de asemenea că clauzele contractuale care permit cumularea dobânzilor obișnuite cu dobânzile moratorii creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților la contract, în detrimentul consumatorului.

23 Întrucât instanța de trimitere este sesizată cu o acțiune prin care se solicită obligarea unui consumator la plata dobânzilor obișnuite până la rambursarea efectivă a capitalului împrumutat, pe lângă plata dobânzilor moratorii, soluționarea litigiului principal depinde în mod necesar de răspunsul Curții la prima întrebare.

24 În consecință, decizia de trimitere expune corespunzător cerințelor legale atât motivele care au determinat instanța de trimitere să adreseze Curții întrebarea preliminară, cât și legătura dintre dispozițiile Directivei 93/13 a căror interpretare o solicită această instanță, legislația națională aplicabilă și litigiul cu care este sesizată instanța menționată.

25 În consecință, prima întrebare este admisibilă.

Cu privire la fond

26 Prin intermediul primei întrebări adresate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13, astfel cum au fost interpretate de Curte prin Hotărârea Banco Santander și Escobedo Cortés, trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale în temeiul căreia consumatorul care a încheiat cu un profesionist un contract de împrumut nu poate fi ținut, în temeiul clauzelor acestui contract, în caz de scadență anticipată a termenului împrumutului, să plătească profesionistului dobânzile obișnuite pentru perioada cuprinsă între declararea acestei exigibilități și rambursarea efectivă a capitalului împrumutat dacă plata dobânzilor moratorii și a celorlalte penalități contractuale datorate potrivit termenilor acestui contract permite despăgubirea prejudiciului real suferit de profesionist.

27 Este necesar să se precizeze de la bun început că din decizia de trimitere reiese, pe de o parte, că, în temeiul articolului 519 din Codul civil, creditorul are dreptul, în caz de întârziere la plata unei datorii pecuniare, să solicite repararea prejudiciului care rezultă din aceasta dacă acest prejudiciu nu este acoperit de dobânzile moratorii, al căror cuantum este limitat, în ceea ce privește contractele de împrumut încheiate de consumatori, de articolul 3a din Decretul guvernamental nr. 87/1995.

28 Pe de altă parte, în conformitate cu articolul 54 alineatul 1 din Codul civil, consumatorul nu poate renunța anticipat la drepturile pe care acest cod sau dispoziții specifice i le recunosc și nici să își agraveze în vreun alt mod poziția contractuală.

29 Potrivit instanței de trimitere, aceste dispoziții naționale urmăresc să garanteze protecția consumatorului, prin aceea că acesta din urmă nu poate fi ținut, în caz de scadență anticipată a termenului unui contract de împrumut pe care l-a încheiat cu un profesionist, la plata dobânzilor obișnuite, dat fiind că plata dobânzilor moratorii și a eventualelor penalități prevăzute de acest contract, precum și, dacă este cazul, plata unei despăgubiri acoperă prejudiciul efectiv suferit de acest profesionist.

30 În măsura în care, prin intermediul primei întrebări adresate, instanța de trimitere urmărește să afle dacă articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13 se opun dispozițiilor naționale amintite, trebuie arătat că, potrivit articolului 1 alineatul (1), scopul acestei directive este de apropiere a actelor cu putere de lege și actelor administrative ale statelor membre privind clauzele abuzive în contractele încheiate între un profesionist și un consumator.

31 În plus, în conformitate cu articolul 1 alineatul (2) din directiva menționată, dispozițiile acestei directive nu se aplică clauzelor contractuale care reflectă acte cu putere de lege sau norme administrative obligatorii.

32 În această privință, Curtea a precizat în repetate rânduri că, după cum reiese din al treisprezecelea considerent al Directivei 93/13, excluderea din domeniul de aplicare al acestei directive prevăzută la articolul 1 alineatul (2) menționat se extinde la dispozițiile din dreptul național care se aplică între părțile contractante independent de alegerea acestora și la cele care sunt aplicabile din oficiu, cu alte cuvinte în lipsa unui acord diferit al părților în această privință. Această excludere este justificată de faptul că este legitim să se prezume că legiuitorul național a stabilit un echilibru între ansamblul drepturilor și al obligațiilor părților la anumite contracte, echilibru pe care legiuitorul Uniunii a intenționat în mod explicit să îl prezerve (Hotărârea Banco Santander și Escobedo Cortés, punctul 43, precum și jurisprudența citată).

33 Rezultă în esență din jurisprudența constantă a Curții că excluderea menționată acoperă actele cu putere de lege sau normele administrative obligatorii, altele decât cele referitoare la controlul clauzelor abuzive, în special cele privind întinderea competențelor instanței naționale pentru a aprecia caracterul abuziv al unei clauze contractuale (Hotărârea Banco Santander și Escobedo Cortés, punctul 44, precum și jurisprudența citată).

34 În speță, în primul rând, din decizia de trimitere reiese că dispozițiile naționale care fac obiectul trimiterii preliminare sunt de natură legislativă sau administrativă și nu sunt preluate în contractul în discuție în litigiul principal.

35 În al doilea rând, pe de o parte, instanța de trimitere precizează, astfel cum s-a menționat la punctul 28 din prezenta hotărâre, că, în temeiul articolului 54 alineatul 1 din Codul civil, consumatorul nu poate renunța anticipat la drepturile pe care acest cod sau dispoziții specifice i le recunosc, astfel încât acestea se impun părților contractante independent de ceea ce au convenit în contractul în cauză. Pe de altă parte, reiese din dosarul de care dispune Curtea că dispozițiile naționale vizate de prezenta trimitere preliminară nu privesc întinderea competențelor instanței naționale pentru a aprecia caracterul abuziv al unei clauze contractuale și, de manieră mai generală, nu par să se raporteze la controlul clauzelor abuzive. În consecință, sub rezerva verificărilor care trebuie efectuate de instanța de trimitere, aceste dispoziții naționale sunt excluse din domeniul de aplicare al Directivei 93/13.

36 În aceste condiții, din decizia de trimitere reiese de asemenea că contractul de împrumut în discuție în litigiul principal cuprinde o clauză care impune consumatorului vizat, în caz de scadență anticipată a termenului acestui contract, să plătească profesionistului printre altele atât dobânzile moratorii, cât și dobânzile obișnuite pentru perioada cuprinsă între declararea acestei scadențe și rambursarea efectivă a capitalului împrumutat. Potrivit Prima banka Slovensko, o astfel de cumulare de dobânzi a fost autorizată de Curte prin Hotărârea Banco Santander și Escobedo Cortés. Potrivit acestei părți din litigiul principal, în această hotărâre, Curtea ar fi definit finalitatea dobânzilor obișnuite ca fiind contrapartida utilizării fondurilor până la rambursarea acestora. Or, consumatorul ar efectua o astfel de utilizare, astfel încât el ar trebui, pe acest temei, să plătească și dobânzile obișnuite. În aceste condiții, instanța de trimitere are îndoieli cu privire la compatibilitatea cu hotărârea menționată a legislației naționale în discuție în litigiul principal, care nu permite cumularea dobânzilor moratorii cu dobânzile obișnuite.

37 În această privință, trebuie amintit că, în cauza în care s-a pronunțat hotărârea menționată, instanța de trimitere dorea în special să afle dacă dispozițiile Directivei 93/13 se opun unei jurisprudențe naționale potrivit căreia consecința caracterului abuziv al unei clauze nenegociate dintr-un contract de împrumut încheiat cu un consumator care stabilește rata dobânzilor moratorii constă în eliminarea totală a acestor dobânzi, dobânzile obișnuite prevăzute de acest contract continuând să curgă.

38 Curtea a amintit printre altele, la punctul 75 din Hotărârea Banco Santander și Escobedo Cortés, că Directiva 93/13 nu impune ca instanța națională să înlăture, pe lângă clauza declarată abuzivă, și pe cele care nu au fost calificate ca atare.

39 În plus, Curtea a precizat la punctul 76 din această hotărâre că nu reiese din această directivă că înlăturarea sau anularea clauzei dintr-un contract de împrumut care stabilește rata dobânzilor moratorii ar trebui să conducă, ca urmare a caracterului abuziv al acesteia, la înlăturarea sau la anularea și a clauzei din acest contract care stabilește rata dobânzilor obișnuite, iar aceasta cu atât mai mult cu cât între aceste diferite clauze trebuie să se facă o distincție clară. Curtea a arătat la acest punct că, în această privință, dobânzile moratorii urmăresc să sancționeze neexecutarea de către debitor a obligației sale de a efectua rambursările împrumutului la termenele convenite prin contract, să îl descurajeze pe acest debitor să întârzie în executarea obligațiilor sale și, dacă este cazul, să îl despăgubească pe creditor pentru prejudiciul suferit ca urmare a unei întârzieri la plată. Curtea a indicat la punctul menționat că, în schimb, dobânzile obișnuite au o funcție de retribuire a punerii la dispoziție a unei sume de bani de către împrumutător până la rambursarea acesteia.

40 Curtea și-a întemeiat această soluție pe obiectivul urmărit de Directiva 93/13, care constă în protejarea consumatorului și în restabilirea echilibrului dintre părți prin înlăturarea aplicării clauzelor considerate abuzive, menținând totodată, în principiu, validitatea celorlalte clauze ale contractului în cauză (Hotărârea Banco Santander și Escobedo Cortés, punctul 75).

41 În consecință, spre deosebire de ceea ce pare să sugereze Prima banka Slovensko, nu rezultă din Hotărârea Banco Santander și Escobedo Cortés că dispozițiile Directivei 93/13 ar trebui interpretate în sensul că se opun unei legislații naționale care nu permite profesionistului care a încheiat un contract de împrumut cu un consumator să solicite, în cazul scadenței anticipate a termenului acestui împrumut și în temeiul clauzelor acestuia, plata unor dobânzi obișnuite, în plus față de dobânzile moratorii, pentru perioada cuprinsă între declararea acestei scadențe și rambursarea integrală a capitalului împrumutat.

42 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că, sub rezerva verificărilor pe care trebuie să le efectueze instanța de trimitere, Directiva 93/13 trebuie interpretată în sensul că nu este aplicabilă unor dispoziții naționale în temeiul cărora consumatorul care a încheiat cu un profesionist un contract de împrumut nu poate fi ținut, în temeiul clauzelor acestui contract, în caz de scadență anticipată a termenului împrumutului, să plătească profesionistului dobânzile obișnuite pentru perioada cuprinsă între declararea acestei scadențe și rambursarea efectivă a capitalului împrumutat dacă plata dobânzilor moratorii și a celorlalte penalități contractuale datorate în temeiul contractului menționat permite despăgubirea prejudiciului real suferit de profesionist.

Cu privire la a doua întrebare

43 Ținând seama de răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

44 Întrucât, în privința părților din litigiile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șaptea) declară:

Sub rezerva verificărilor pe care trebuie să le efectueze instanța de trimitere, Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii trebuie interpretată în sensul că nu este aplicabilă unor dispoziții naționale în temeiul cărora consumatorul care a încheiat cu un profesionist un contract de împrumut nu poate fi ținut, în temeiul clauzelor acestui contract, în caz de scadență anticipată a termenului împrumutului, să plătească profesionistului dobânzile obișnuite pentru perioada cuprinsă între declararea acestei scadențe și rambursarea efectivă a capitalului împrumutat dacă plata dobânzilor moratorii și a celorlalte penalități contractuale datorate în temeiul contractului menționat permite despăgubirea prejudiciului real suferit de profesionist.

Semnături